

REFİ CEVAT ULUNAY'IN ROMANLARINDA AŞK VE CİNSELLİK

Sema ORUÇ¹

Özet

Refi Cevat Ulunay, Türk edebiyatı tarihinde daha çok gazeteci kimliğiyle tanınmaktadır. Bir roman yazarı olarak önemli romanlara imza atmış olmasına rağmen bu alanda ön plana çıkamamıştır. Gazeteci kimliğinin romancı kişiliğini ikinci plana attığını görmekteyiz. Aşk ve cinsellik, onun iki romanında ele aldığı işlevsel temalardandır. Biz bu çalışmamızda, onun "Eski İstanbul Yosmaları" ve "Köle" romanlarını aşk ve cinsellik temaları bakımından incelemeye çalıştık.

Anahtar Kavramlar: Refi Cevat Ulunay, Eski İstanbul Yosmaları ve Köle romanları, aşk ve cinsellik.

LOVE AND SEX IN THE REFİ CEVAT ULUNAY'S NOVELS

Abstract

Refi Cevat Ulunay is known more as a journalist in the history of Turkish Literature. As a novelist, Although the author has written important novels. He could not come prominence in this area. It is seen that his journalism pushed the his novels back. Love and sexuality is one of the functional themes dealt with in his two novels. In this study, we try to examine the novels "Eski İstanbul Yosmaları" and "Köle" in terms of the themes love and sexuality.

Keywords: Refi Cevat Ulunay, The novels "Eski İstanbul Yosmaları" and "Köle", Love and sexuality.

¹ Arş. Gör., Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, s.oruc@firat.edu.tr.

Cinsellik, bireyin karşı cinsle bedensel olarak birleştiği ve bu birleşmeden haz alarak veya çoğalarak ayrıldığı bir dürtü olarak tanımlanabilir. Aşksa sevginin egemen olduğu insani bir durumdur. Arzu etmek, iletişimde bulunmak ve iştirak etmek eylemleri ekseninde vücut bulan insan davranışlarından arzu etmek bu iki evrensel durumun ortak paydasını oluşturmaktadır.

İnsan doğasının bir gereği olarak var olan cinsellik, Refi Cevat Ulunay'ın 'Eski İstanbul Yosmaları' romanında insan doğasının bir unsuru değil, bu doğanın kendisi olarak görülür. Ulunay'ın, romanında cinselliği daha çok kadın üzerinden işlemesi, Türk toplum geleneğinde yer alan kadının seçen değil seçilen bir birey olarak varlığını sürdürmesiyle bir zıtlık gösterir. Geleneksel aile yapısının mevcut olduğu bir ortamda yaşayan Ra'nâ'nın bedeni ve ruhu burada ailesi ve mahalleli tarafından baskı altındadır. Ra'nâ, bir türlü kendisini buraya ait hissetmez. Ra'nâ'nın okuduğu aşk kitapları "O'nda küllendirilmek istenilen hisleri okşuyor(du)" (E.İ.Y. s.22).

Ra'nâ dışarıda farklı bir dünyanın olduğunu bilir ve sürekli bu dünyada yaşamayı arzular. Ra'nâ'nın bu arzusu mahalleden Remzi adında bir gençle evlendirilmek istenmesiyle eyleme dönüşür ve sonunda Ra'nâ, "yaşamın büyüsünü bedensel arzular için tahrip eder." (Şahin, 2010: 32). Ra'nâ'da "ufak ev hayatına tahammül edecek bir karakter yoktu, erkekleri başka türlü, tahayyül ediyor, onların herhalde Remzi'ye benzemediklerine hükmediyordu." (E.İ.Y. s.47). Eğer Ra'nâ, Remzi ile evlenirse "bir küçük evin gelini olmaktan başka bir hüviyet edinmeyecekti." (E.İ.Y. s.31). Ra'nâ böyle yaşamayı kesinlikle istemediği için evden kaçarak Hafız Hanım'ın evine sığınır. Burada karşılaştığı hayatın nasıl bir hayat olduğunu bilmesine rağmen bu hayattan vazgeçmez ve kendisini bile bile feda eder. Bundan sonra Ra'nâ, sevginin ruhi büyüsünü inkâr ederek salt bedensel zevklerini tatmin etme yolunu seçer.

İlk cinsel deneyimini Hafız Hanım'ın evinde yaşayan Ra'nâ, o ilişkiden sonra 'hayat kadını' olarak yaşamaya devam eder. Ra'nâ artık özgürdür. Bundan sonra hayatı hesapsız yaşayan Ra'nâ, istediği erkekle yatıp-kalkarak seçme ve yaşama özgürlüğünü elde eder. Ra'nâ, "her zaman, değişik biçimlerde vücuduna zevk veren birine" (Alexandrian, 1993: 14) âşık olur. Ancak bu aşk tensellikten öteye gidemez. İlgili romanda cinselliği bir yaşam tarzı olarak kabul eden hayat kadınlarının akıllarından daha çok nefisleriyle hareket ettikleri görülür. "Nefislerinin tesirinden kendilerini kurtaramadıkları için bu hayata düşmüşlerdir." (Sakallı, 2011: 90).

Cinselliği sınıf atlamada bir vasıta olarak gören Ra'nâ'nın, bu üst seviyedeki insanlarla (erkeklerle) iletişimi cinsel boyuttan öteye gitmez. Çünkü Ra'nâ bu üst sınıfın yaşamına dair hiçbir şey bilmemektedir ve bu sınıftaki insanların sahip olduğu vasıfların hiçbirine sahip değildir. Bu yüzden cinsellik böyle ortamlarda Ra'nâ için, "ikinci bir dildir. Bir uzlaşma ve konuşma biçimidir." (Özcan, 2000: 421). Ra'nâ, Hafız Hanım'ın evine gelen zengin ve asil erkeklerin kullandıkları güzel cümleleri anlamaz ve susmayı tercih eder. Ancak yatakta tüm bedenini konuşturarak o asil erkeklerin ağzını ve dilini bağlar.

Cinsellik, ruh yerine bedenin arzusuna yönelen bir dürtüdür. Bu yüzden beden, cinselliğin vitrinidir. İpek, kendisinden bahsederken karakterinden çok kadınlığını gözler önüne serer. "Belim ince, kalçalarım mevzun, göğüslerim daha o yaşta basma entarimi delegecekmiş gibi dimdik, endamım sürahi gibiydi." (E.İ.Y. s.227). Bu karakterler kendilerini insandan öte cinsel bir meta olarak görmektedir. Bunlar, kadınlıklarını sergileyerek

erkeklerin cazibe merkezi olmaktan büyük bir haz duyarlar. Ra'nâ bu hazzı yaşamak için sık sık Kalender'e gider ve burada kendisini sergiler. "Ra'nâ etrafını saranların gözlerinden, gönüllerinden taşan ihtiras ve arzuların sıcak nefeslerini saçlarında hissediyormuş da belli etmek istemiyormuş gibi gözlerini süze süze mağrur bir eda ile geçiyordu." (s.9).

Freud, cinsel yaşamın başlaması hakkında şöyle düşünür: "Cinsel yaşam ancak buluşla başlamaz mı? Tersine, bizim bulgularımıza göre, cinsel iç tepiler daha doğuştan beri yaşama eşlik eder ve özellikle bu iç tepiler yüzünden çocuksal ben kendini savunu için geriye itimlere el atar." (Freud, 1994: 37). Cinsellik, bireylerin bilinçaltında bastırılmış bir içgüdüdür. Cinselliği yaşam tarzı olarak gören kişilerde, daha çocuk yaşta cinsellik dürtüsünün harekete geçtiği görülür. İpek, bu dürtünün kendisinde de çocuk yaşta beri var olduğunu itiraf eder "Aramızda erkek çocuklar da vardı, bunlarla halka olup 'balıklardan kovuklardan' oynamayı pek severdim, erkek çocuklar balıklardan kovuklardan derken bacalarımızı, butlarımızı sıkıştırırlar, çimdiklerler, bizi bağırtırlardı. Fakat ben hem bağırır, hem de bu oyunu hepsine tercih ederdim." (E.İ.Y. s.228). Oyunda erkeklerin ellemelerinden hoşlanan İpek, böylece ilk cinsel temasını küçük yaşta gerçekleştirir.

Dünyayı, cinselliğini gerçekleştirebileceği bir yer olarak gören bireyin yolu baştan çizilmiştir. Yaşanılması gerekenler bellidir ve birey bu doğrultuda yaşayacaklarına hazırlık yapar. İpek'in de yolu baştan çizilmiştir. İpek'in kullandığı; "zaten oldum bittim, erkek temasından hoşlanırım... O zamanlar kendi kendime: 'ah bir an evvel büyüsem serpilsem...' derdim. İçimde kaynayan, taşan ve teskin edilmek isteyen bir erkek hasreti vardı." (E.İ.Y. s.228) ifadeleriyle kendisini bekleyen yaşamın belirtileri sunulur.

Bu romanlarda nefisini tatmin etmek için bedenini bir erkeğe sunan kadının arzusu, o kadar büyür ki erkeğin kendisine uyguladığı şiddetten bile zevk alır. "Acı çekme şansını ne kadar büyük olursa o kadar, acının sevilen varlığın tam anlamını ortaya çıkmasını sağlaması kolay olur." (Bataille, 1993: 23). Sevginin değerinin ölçülmesinde acıyı ölçüt alan Bataille, bu düşüncesiyle acı ve hazzı paralel bir düzeyde ifade eder. İpek de Kâzım'ın kendisini vurmasıyla zevkin doruk noktasına ulaşır. "İnanır mısın beyim, dedi. Bu tokat bende bir isyan yapmadı. Kadın, sevdiği erkeğin tahakkümü altında bulunmaktan hoşlanır. Mendilimi burnuma tuttum ve ağlamaya başladım fakat bu gözyaşları biraz da tatmin edilmiş olmanın verdiği zevke benziyordu." (E.İ.Y. s.270). İpek, Kâzım'ın dayağını tutkuyu sergilemenin bir yolu gibi görür ve insani olan şeylerden gittikçe uzaklaşır.

Fromm'un belirttiği gibi: "Cinsellik doyum ve mutluluk için en temel ve güçlü fırsatlardan birini sağlar." (Brown, 1989: 49). Ra'nâ ve İpek de cinselliğin verdiği bu imkândan yararlanarak mutluluğu pembe odalarda, ipek çarşafalarda bulduklarını zannederler. Aslında gerçeğin farkındadırlar ama bu hazzın büyüdü dünyasından ayrılmak istemedikleri için kendilerini mutlu kabul ederler. Ra'nâ ve İpek, baba evlerinde mutlu olmadıkları için kaçıp bu hayatı seçmişlerdir. Onlar için mutluluk, "kalbin değil bedeninin keşfi" (Özcan, 2009: 152) ile başlar.

Cinselliğin karşısında saf bir şekilde yer alan aşk, Ulunay'ın romanlarında yok denilecek kadar azdır. Yazarın, 'Köle' romanında görülen aşk, Münire - Fazıl ve Dilfikâr- Fazıl etrafında şekillenir. Romanda, aşk Münire tarafından şöyle anlatılır: "Ben hayatı ve aşkı anlayan bir kıyım. Seni fikrinden, kararından döndürecek değilim. Aşk o kadar kuvvetli bir şeydir ki onun önünde hayatın o bir takım mecburiyetleri pek kolay düzelebilir." (K.s.59).

Aşk, bir kalbin başka bir kalbe akarak orada kendisine yaşama imkânı bulması olarak ifade edebiliriz. Olumlu bir duygu olan aşk, Ulunay'ın 'Köle' romanında olumsuzluklarla bir arada verilir. Münire-Fazıl arasındaki aşk, olumlu boyutta olup karakterlerin kendilerini bir varlık olarak görmelerini sağlar. Hayatın zorlukları içerisinde mücadele eden Fazıl ve Münire bu mücadele gücünü aşklarından alırlar. Aşk, onlar için buldukları hayattan kurtulup özgürlüğe kavuşmadır. *"Kafesinden kurtulmuş bir yabancı kuş hüviyeti sevincile cıvıdayarak bir mevzudan bir mevzuya atlayan Münire..."* (K. s.56). Aşk onların geleceğe umutla bakmasını sağlar. Ancak Fazıl'ın annesi bu aşka karşı çıkararak onların kendi benliklerini oluşturmalarını engeller. Maddi gücü yeterli olmayan Fazıl, annesini dinleyerek âşık olduğu Münire'den ayrılır ve sevmediği Dilfikâr ile evlenir.

Fazıl, bir gün merak edip aşk kelimesinin kökünü araştırır ve bulduğu anlamın ne kadar doğru olduğunu düşünür: *"Aşk'ın (sarmaşık otu) manasına gelen arapça (aşke) den geldiğini anlamıştı. Hakikaten bu his sırnaşık, arsız, yapışkan bir ot gibi insanları sarmış ve asırlardan beri ne budanmakla, ne kesilmekle, ne kökünde sökülmele kurtulunmaz bir hale gelmişti."* (K. s.89). Fazıl, aşkı Münire ile yaşarken elde edilemez bir mutluluk olarak görür. Ancak Dilfikâr'da bu aşk bir felâkete dönüşür: *"Etrafındakilerin hepsi bütün bu rahatsızlıklarını, felâketlerini aşka borçlu idiler. Evvela babasını düşündü. Annesinin o çekilmez kadının mevcudiyetlerinde sürdürdüğü cehennem hayatına tahammül etmek için yalnız yumuşak huyluluk kifayet edemezdi. Mutlaka âşık olmak lazımdı. O zaman babasını teslimiyetini düşündü. Bu sarmaşık otu onu sımsıkı, kıskıvrak bağlamış, şikâyete bile imkân bırakmamıştı."* (K. s.90).

Dilfikâr ise, bu dünyada istediği her şeye sahip olan ancak sevgiden yoksun bir kadındır. Ölen kocası Muhammed Paşa onun için bir sevgiliden ziyade para kasasıdır. Muhammed Paşa'nın ölümüyle hayatındaki en büyük eksiklik olan aşkı arayan Dilfikâr, bunu şöyle dile getirir: *"Nadire Hanım, demişti. Bundan sonra ben de yaşamak isterim. Merhum Paşa benim dengim değildi. Ahlâk itibarile gayet âlicenap bir adamdı, fakat benim gözümü ve gönlümü dolduramamıştı..."* (K. s.25). Dilfikâr aradığı sevgiyi Fazıl'da bulur. Ancak Fazıl'ın kalbi başkasına ait olduğu için onun aşkına karşılık veremez. Annesinin zoruyla Dilfikâr ile evlenen Fazıl, kendisini seven Dilfikâr'dan nefret eder. Çünkü Fazıl'a göre Münire ile evlenmesinde engel Dilfikâr idi. Bu yüzden aralarında sürekli bir mücadele mevcuttur. *"Sevgi ve nefret sürekli etkindirler; sevgi, uzaktan olsun, yakından olsun özellikle yüceltici, övücü, olumlayıcı, okşayıcı, bir tutum içindedir. Nefret de, nesnesini aynı tutkulu havayla sarar ama zedeler. kızgın sam yeli gibi kavurur, iyice aşındırır ve yok eder."* (Gasset,2005: 13). Fazıl, nefret ettiği bu kadından kurtulmak için ağzına gelen her şeyi söylemekten çekinmez. *"Kibar bir hüviyet altında bayağı bir ruh taşıyorsunuz, dedim. Senelerle oynadığınız meşru kahpelik rolü sizi ahlâkça çok düşürmüş... Terbiyesizliği, sarhoşluğu ve deliliği, sizin mevkiinizde bulunmağa tercih ederim."* (K. s.183).

Birey, sevdiği kişiye ulaşamayınca, kendi benliğinden uzaklaşır ve kendisinden hiç beklenmedik davranışlar sergiler. Amacı zorla da olsa sevdiğini elde etmektir *"Dilfikâr artık eski Prenses Dilfikâr Hanım Efendi değildir. Bundan sonra aşkını müdafaa eden bir kadındır. Ve kadın bir defa bu mevkie gelecek olursa kaplan kadar yırtıcı olur."* (K. s.236). Her şeyini Fazıl'ın güzel bir sözüne feda edebilecek kadar çok seven Dilfikâr için, *"Sevgi ve elde edememek veya sevilen varlığın dışına düşmek"* (Özcan, 2007: 94) kabul edilemez bir durumdur. Çünkü Dilfikâr,

bu hayatta bulamadığı sevgiyi Fazıl'da bulur ve bu sevgisine karşılık bulmamasına rağmen Fazıl'ı sevmeye devam eder. Bu zoraki aşkın mimarı olan Nadire Hanım ölünce Dilfikâr'ın ruhunda, sevilen bir varlığı kaybetmenin hüznü de kök salmaya başlar. Çünkü Dilfikâr, Nadire Hanım'ın ölmesiyle birlikte bu evliliği ayakta tutacak bir şey olmadığını düşünerek, Fazıl'ın kendisini terk etmesi korkusuyla yaşamaya başlar. Ancak bu korkuyla birlikte sevgisini kazanma mücadelesine de devam eder. Dilfikâr, sonunda Fazıl ile arasındaki servet duvarını yıkarak tüm servetini bir vakfa bağışlar. Aralarında bulunan para engelinin kalktığını gören Fazıl, Dilfikâr'ın sevgisinden emin olur ve O'nun bu sevgisine karşılık verir. Dilfikâr ve Fazıl arasındaki bu aşk, "bütün farkları aşmakla başlayan kutsal bir diriliştir."(Korkmaz- Deveci, 2011: 135).

Ulunay'ın Eski İstanbul Yosmaları ve Köle romanlarında aşk ve cinsellik işlevsel bir dildir. Bu dil, Eski İstanbul Yosmaları romanında toplumsal hayatta kendisini ifade edemeyen kadının kullandığı bir dilken Köle romanında zenginlik ve fakirlik temaları etrafında şekillenen geleneksel roman dilidir. Diğer romanlarında aşk ve cinsellik temalarına rastlanmadığı gibi kadın karakterlere de pek fazla yer verilmediği görülmektedir.

Kaynakça

- Alexandrian (1993). *Erotik Edebiyat Tarihi*, (Çev. Işık Ergüden), İstanbul: Mitos Yayınları.
- Bataille, Georges (1993). *Erotizm*, (Çev. Mehmet Mukadder Yakupoğlu), Ankara: Bilkamat Basım.
- Brown, Bruce (1989). *Marks, Freud ve Günlük Hayatın Eleştirisi*, (Çev. Yavuz Alagon). İstanbul: Ayrıntılı Yayınevi.
- Freud, Sigmund (1994). *Kendi Kendine Psikanaliz*, (Çev. Tahsin Büyükören), İstanbul: Düşünen Adam Yayınları.
- Gasset, Jos'e Ortega Y. (2005). *Sevgi Üstüne*, (Çev. Yurdanur Salman). İstanbul: Yapı Kredi Yay.,
- Korkmaz, Ramazan-Deveci, Mutlu, (2011). *Türk Edebiyatında Yeni Bir Tür Küçürek Öykü*, Ankara: Grafikler Yay.
- Sakallı, Fatih (2011). "Refi Cevat Ulunay'ın Romanlarında Temalar", III. Genç Bilim Adamları Sempozyum Kitabı, (s.67-73), Ankara.
- Özcan, Tarık (2000). *Oktay Rifat'ın Şiir ve Roman Dünyası*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ (Yayınlanmamış Doktora Tezi).
- Özcan, Tarık (2007). *Tevfik Fikret'in Şiirlerinde Trajik Durum*, Elazığ: Manas Yayıncılık.
- Özcan, Tarık (2009). *Aykırı ve Şair İlhan Berk*, İstanbul: Popüler Yayıncılık.
- Şahin, Veysel (2010). "Aynadaki Ben/lik "Handan"ın İmgesel Halleri ve Varoluş Süreci". *Roman Kahramanları*, S.3, Temmuz – Eylül.
- Ulunay Refi, Cevat (1995). *Eski İstanbul Yosmaları*, İstanbul: Arba Yayınları.
- Ulunay, Refi Cevat (1944). *Köle*, İstanbul: Güven Basımevi.

